

SELETUSKIRI

1.1-6.2/459, 05.04.2010

põllumajandusministri määruse “Nõuandetoetuse ja nõuandesüsteemi toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Põllumajandusministri määrus “Nõuandetoetuse ja nõuandesüsteemi toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord” kehtestatakse “Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse” (edaspidi *seadus*) § 58 lõike 5, § 59 lõike 5, § 60 lõike 4 alusel ning kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 277, 21.10.2005, lk 1–40) artikli 18 lõike 4 alusel esitatud “Eesti maaelu arengukavaga 2007–2013” (edaspidi *arengukava*).

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Põllumajandusministeeriumi teadus- ja arendusosakonna peaspetsialist Diana Laur (tel 625 6553, diana.laur@agri.ee). Eelnõule tegi juriidilise ekspertiisi õigusosakonna peaspetsialist Maarika Öövel (625 6197, maarika.oovel@agri.ee), keeleliselt toimetas eelnõu õigusosakonna peaspetsialist Leeni Silk (tel 625 6523, leeni.silk@agri.ee).

Eelnõu eesmärk on kehtestada tingimused ja kord, mille kohaselt saavad põllumajandustootjad ja erametsa valdajad taotleda nõuandetoetust ning nõuandekeskused ja koordineeriv keskus toetust nõuandesüsteemi arendamiseks.

Nõuandeteenuse pakkumise eesmärk on arendada põllumajandust asjatundliku nõuande pakkumise abil põllumajandustootjale olulise teabe levitamise kaudu. Nõuandesüsteemi toetuse andmise eesmärgiks on välja arendada nõuandeteenuse pakkumise süsteem. Nõukogu määruse (EÜ) nr 73/2009, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames põllumajandustootjate suhtes kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 1290/2005, (EÜ) nr 247/2006, (EÜ) nr 378/2007 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1782/2003 (ELT L 30, 31/01/2009, lk 16–99), artiklite 12–13 kohaselt on liikmesriikidel kohustus rakendada toimiv nõuandesüsteem, et nõustada põllumajandustootjaid põllumajandusmaa ja põllumajandustootmisüksuse majandamises, mis peab katma vähemalt kohustuslikud majandamisnõuded ning head põllumajandus- ja keskkonnatingimused. See süsteem toimib ühe või mitme määratud institutsiooni või eraettevõtte kaudu. Põllumajandustootjale on nõustamissüsteemis osalemine vabatahtlik.

Määruse raames antava toetuse taotlemist menetleb Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (edaspidi *PRIA*).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb 7 peatükist ja 21 paragrahvist.

Paragrahvis 1 sätestatakse määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse toetuse saamise täpsemad nõuded taotleja, kavandatava tegevuse ja taotluse kohta, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord, taotluse vorm, toetuse määr ja suurus,

sealhulgas toetuse minimaalne ja maksimaalne suurus ning ühikumäär, abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud, nõuded toetuse saajale, taotluse rahuldamise otsuse muutmise või kehtetuks tunnistamise alused ja kord, toetuse väljamaksmise kord ning toetuse taotluse hindamise kriteeriumid ja taotluse hindamise kord, sealhulgas taotluse eelistamise võimalused.

Paragrahv 2 määratleb, mis juhtudel loetakse nõuandesüsteemitoetust (lõige 1) ja nõuandetoetust (lõige 2) vähese tähtsusega abiks ja kohaldatakse komisjoni vähese tähtsusega abi määrust (EÜ) nr 1998/2006.

§ 2 lõike 1 kohaselt loetakse nõuandesüsteemitoetust nõuandekeskustele vähese tähtsusega abiks, välja arvatud toetus koorineeriva keskusele.

Alates 2010 aastast täidab koordineeriva keskuse ülesandeid Maaelu Edendamise Sihtasutus (edaspidi *MES*), kellega sõlmiti koordineeriva keskuse ülesannete täitmiseks „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse” § 74 ettenähtud korras haldusleping. Nõuandesüsteemi toetust koordineerivale keskusele ei käsitleta käesoleva määruse alusel vähese tähtsusega abina, kuna see ei vasta riigiabi tingimustele vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 107 lõikele 1 (ELT C 115, 09.05.2008, lk 47-199). *MES* ei tegutse nõuandeturul nõuandeteenuse pakkujana ja täidab nõuandesüsteemi koordineerivat rolli vastavalt sõlmitud halduslepingule.

§ 2 lõike 2 kohaselt loetakse vähese tähtsusega abiks nõuandetoetus nõuandeteenuse ostmiseks erametsa majandamise tulemuslikkuse parandamiseks. Vähese tähtsusega abi määrust kohaldatakse, kui nimetatud toetust antakse erametsa valdajast eraõiguslikule juriidilisele isikule ja füüsilistest isikust ettevõtjale.

Füüsilistele isikutele, kes ei ole ettevõtjaks registreeritud ja kes ka tegelikkuses ei tegele ettevõtlusega, ei loeta nõuandetoetust vähese tähtsusega abiks, kuna sel juhul ei ole täidetud riigiabi tingimused vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 107 lõikele 1. Vähese tähtsusega abi määruse kohaldamise üks eeltingimustest on, et isik tegeleb majandustegevusega.

Kui isik tegutseb mitmel tegevusalal tuleb vähese tähtsusega abi määruse kohaldamiseks vaadata, millise tegevuse arendamiseks toetust taotletakse. Näiteks, kui isiku põhitegevusala on põllumajandustootmine, kuid lisaks tegeletakse metsandusega ning nõuandetoetust taotletakse metsa majandamisega seotud küsimustes, tuleb toetus lugeda vähese tähtsusega abiks.

Vähese tähtsusega abi määruse kohaldamise nõue metsamajandamise valdkonnas tuleneb komisjoni määrusest (EÜ) nr 1175/2008, millega muudetakse ja parandatakse määrust (EÜ) nr 1974/2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuse kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad.

Komisjoni määrusega (EÜ) nr 1175/2008 lisati määruse (EÜ) nr 1974/2006 artikkel 57 lõikesse 2 viited määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklitele, mille puhul tuleb kohaldada riigiabi reegleid, muudatusega lisati viide ka määruse nr 1698/2005 artiklile 24, mis on meetme 1.3 väljatöötamise aluseks.

Paragrahvis 3 sätestatakse toetuse taotlejale esitatavad nõuded.

Arengukava alusel võib nõuandetoetuse taotlejaks olla nõuandeteenust kasutanud põllumajandustootja või erametsa valdaja. Põllumajandustootjaks loetakse küla, alevi või aleviku territooriumil tegutsev füüsilisest isikust ettevõtja või eraõiguslik juriidiline isik, kelle omandis on või kes kasutab õiguslikul alusel vähemalt 0,3 ha

maatulundusmaad. Erametsa valdajaks loetakse nii füüsiline isik kui ka ettevõtja, kelle omandis on või kes kasutab õiguslikul alusel vähemalt 0,3 ha metsamaad.

Lõige 2 sätestab nõuandesüsteemi toetuse üheks taotlejaks juriidilise isiku, keda on tunnustatud nõuandekeskusena „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse” § 75 alusel antud põllumajandusministri 2005. aasta määrusega nr 36 „Lisanõuded taotlejale, nõuandekeskusele, tunnustamise taotlemise ja taotlemise menetlemise kord, taotluse hindamise kriteeriumid ja hindamise kord ning tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistamise kord” kehtestatud korras. Tunnustatud nõuandekeskus on toetatava nõuandeteenuse osutaja. Igal nõuandekeskusel peab olema lepinguline suhe konsulentidega vähemalt kolmes valdkonnas: taimekasvatus, loomakasvatus ja finantsmajandus.

Nimetatud põllumajandusministri määruse nr 36 alusel on tunnustatud 15 maakondlikku nõuandekeskust. Maakondlik nõuandekeskus ei saa taotleda toetust nõuandetoote väljatöötamiseks ega tulevase konsulendi praktika korraldamiseks.

Nõuandesüsteemi toetuse teiseks taotlejaks on „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse” § 74 nimetatud koordineeriv keskus. Selle kohaselt on koordineerivaks keskuseks üks organisatsioon (mittetulundusühing või riigi asutatud sihtasutus), kellega põllumajandusminister sõlmib halduslepingu nõukogu määruses (EÜ) nr 73/2009 sätestatud nõuete kohase põllumajandusnõuandesüsteemi toimimise tagamiseks, sealhulgas riigi abinõudega seotud teabe edastamise ja kvaliteetse nõuande kättesaadavuse tagamiseks.

Paragrahvis 4 kehtestatakse toetatavad tegevused kahe toetuse liigi kaupa: nõuandetoetus ja nõuandesüsteemi toetus.

Toetatavat nõuandeteenust võib osutada vaid nõuandekeskusega lepingulises suhtes olev asjaomase kutsekvalifikatsiooniga konsulent või “Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse” § 19 mõistes registreeritud töötervishoiuteenuse osutaja. Konsulendid omavad nõuandekeskustega mitmesuguseid lepinguid: nii töölepinguid, käsundus-, töövõtu- kui ka koostöölepinguid, mille üheks osaks on nõuandeteenuse osutamise seaduse seaduse reguleerimine.

Nõuandeteenus võib olla osutatud kolmes valdkonnas: erialane nõuanne, nõuanne töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas või nõuanne nõuetele vastavuse valdkonnas. Nõuetele vastavuse all ei peeta silmas toetuse taotleja või taotluse vastavust nõuetele, vaid nõukogu määruse (EÜ) nr 73/2009 artiklites 5 ja 6 ning II ja III lisas sätestatud kohustuslikke nõudeid (head põllumajandus- ja keskkonnatingimused ning kohustuslikud majandamisnõuded) erinevaid põllumajandustoetusi taotlevatele ettevõtjatele.

Nõuandeteenuse osutamisel mittemeditsiinilises töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas toetatakse järgmisi töötervishoiuteenuseid:

1) töökeskkonna ohutegurite väljaselgitamine riskianalüüsi käigus, sealhulgas töökeskkonna ohutegurite parameetrite mõõtmine ning ohutegurite võimaliku mõju hindamine töötaja tervisele;

2) töödaja nõustamine töötingimuste parandamisel, sealhulgas töökeskkonna ohutegurite mõju vältimisel või vähendamisel, ning töövahendite valikul ja ohutul kasutamisel ning isikukaitsevahendite valikul ja kasutamisel;

3) töökeskkonna füsioloogiliste ja psühholoogiliste ohutegurite väljaselgitamine riskianalüüsi käigus ning nende võimaliku mõju hindamine töötaja tervisele;

4) tööandja nõustamine töökoha ergonoomilisel kujundamisel ja töö kohandamisel töötajale, arvestades töötaja kehalisi ja vaimseid võimeid ning soolisi ja ealisi iseärasusi;

5) tööandja nõustamine töövahendite valikul ja ohutul kasutamisel;

6) tööandja psühholoogiline nõustamine, sealhulgas nõustamine tööstressi vähendamiseks;

7) töötaja psühholoogiline nõustamine.

Ohutegurite parameetrite mõõtmisest tulenev analüüside tegemine ei ole toetatav tegevus.

Nõuandeteenuse nõuetele vastavuse või töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas peab olema osutanud nõuandekeskuses tegutsev konsulent või konsulendid, kes on edukalt läbinud Põllumajandusministeeriumi korraldatud koolituse vastavalt nõuetele vastavuse või töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas. Toetatava finantsmajanduse alase nõuandeteenuse äriplaani koostamiseks võib olla osutanud äriplaanis nimetatud asjaomase valdkonna või alavaldkonna kutsega konsulent.

Vastavalt „Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse“ § 19 võib töötervishoiuteenuseid osutada vaid registreeritud töötervishoiuteenuse osutaja. Töötervishoiuteenust võivad pakkuda töötervishoiuspetsialistid (töötervishoiuarstid, töötervishoiuõed, tööhügieenikud, tööpsühholoogid või ergonoomid). Töötervishoiuteenuse osutajaks registreerimiseks tuleb näidata ära valdkonnad, milles tegutsemiseks tunnustamist soovitakse. Terviseameti andmetel 31.12.2009 aasta seisuga on registreeritud 25 tööhügieeniku ja ergonoomi teenuse osutajat ja 61 meditsiinilist töötervishoiuteenuse osutajat.

Põllumajandusministeerium tellis aastatel 2008 ja 2009 Eesti Maaülikooli Avatud ülikoolilt 24-tunnise koolitused, mille läbisid edukalt 34 kutset omavat konsulenti. Põllumajandusministeerium esitab PRIAle nimekirja nende konsulentide kohta, kellele sobilik koolitus on läbitud. Nimekirja kantakse ka need konsulendid, kellele on läbitud mõni muu vähemalt 24-tunnine koolitus, mis vastab minimaalselt sotsiaalministri kehtestatud töökeskkonnavolinike ja töökeskkonnanõukogu liikmete väljaõppekursuse 24-tunnisele õppekavale. Selleks aga tuleks Põllumajandusministeeriumile saata vastava koolituse läbimise tunnistuse koopia.

Lõige 4 sätestab, et toetatavat mittemeditsiinilist nõuandeteenust töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas võib pakkuda nõuandekeskusega lepingulises suhtes olev „Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse“ § 19 mõistes registreeritud töötervishoiuteenuse osutaja või Põllumajandusministeeriumi korraldatud töötervishoiu ja tööohutuse koolituse läbinud konsulent koos registreeritud töötervishoiuteenuse osutajaga.

Informatsioon konsulentide koolituste läbimise kohta avaldatakse nii nõuandekeskuste kui Põllumajandusministeeriumi kodulehel. Nõuandekeskuste vastavust põllumajandusministri 30. märtsi 2005. a määruse nr 36 „Lisanõuded taotlejale ja nõuandekeskusele, tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise kord, taotluse hindamise kriteeriumid ja hindamise kord ning tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistamise kord“ tingimustele jälgib Põllumajandusministeerium ning kontrollib PRIA. Nimetatud määrusega on nõuandekeskustele kehtestatud miinimumnõuded ning nõuandekeskuste kaudu võivad tegutseda ka need nõustajad, kes ei oma konsulendi kutset või ei ole läbinud ülalpool nimetatud koolitusi ja nõuandeteenuse osutaja abikõlblikkust tuleb kontrollida iga toetatava nõuandeteenuse kohta eraldi.

Tõhusama kontrolli huvides tuleb osutatav nõuandeteenus fikseerida kirjalikult teenuse üleandmise–vastuvõtmise aktina vähemalt kahes eksemplaris. Toetuse taotluse avalduses tuleb kirjeldada üldiselt, milles osutatud nõuanne seisnes. Kuna individuaalnõuande osutamine on nõustaja ja taotleja vaheline konfidentsiaalne toiming, siis kirjalikult taotlejale antud kirjeldusi-soovitusi ehk kirjalikku nõuannet toetuse saamiseks või näiteks järelkontrolli ajal esitada ei tule.

Lõige 7 sätestab, et nõuandetoetuse puhul ei tohi kuludokumendid olla varasema kuupäevaga kui taotluse esitamise aastale eelnenud kalendriaasta 1. jaanuar, et tagada ostetud nõuandeteenuse parem kontrollitavus.

Lõige 8 sätestab, et nõuandesüsteemi toetuse puhul võivad tegevuste elluviimist tõendavad dokumendid olla väljastatud enne taotluse esitamist hetke, kuid mitte varem kui toetuse taotluse esitamise aasta 1. jaanuaril.

Paragrahvis 5 loetletakse abikõlblikud ning mitteabikõlblikud kulud. Lõikes 2 sätestatakse nõuandesüsteemi arendamisel sobilikud kulud, milleks on nõuandekeskuse või koordineeriva keskuse töötaja töötasu, nõuandekeskusega või koordineeriva keskusega seotud isiku tööalane koolitus või praktika välisriigis, nõuandetoote väljatöötamine, kontoriruumi parendamine (renoveerimine) ja nõuandekeskuse või koordineeriva keskuse või konsulendi tööks vajalike töövahendite soetamine.

Nõuandetoode (ingl k *advisory tool*) on rahvusvaheline termin nõuandeteenuse pakkumise ja kasutamise hõlbustamiseks kasutatavate mitmesuguste abivahendite kirjeldamiseks. Määruse abil on võimalik toetada kolme tüüpi nõuandetooteid: väljaanne paber kandjal või elektrooniliselt, eriotstarbeline tarkvara ja õppefilm.

Konsulendi ja nõuandekeskusega või koordineeriva keskusega töösuhtes olevale töövahenditeks loetakse nii liiklusvahend (sh sõiduauto, ATV), abivahend põllumajandustootjale nõuandeteenuse osutamiseks (silopuur, GPS jm) kui ka mitmesugused muud väikevahendid (sh erialakirjandus, telefon ja bürootarbed). Komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 15–73), artikli 55 alusel võivad põhjendatud juhtudel kasutatud tehnika ostmise kulud olla abikõlblikud. Konsulent kasutab oma tööks mitmesuguseid erinevaid vahendeid. Konsulentide töövahendite mitmekesisuse ja ühe nõuandekeskuse kohta määratud toetuse suuruse tõttu ei ole karta, et vahendite müüjad tõstaksid toetusega seotud tehnika (masinate ja seadmete, sh tarkvara) hindu üldiselt. Samuti ühe nõuandekeskuse kohta määratud toetuse suuruse tõttu ei ole võimalik osta selliseid töövahendeid, mis oleks olnud abikõlblikud teiste fondide vahenditest.

Lõikes 7 on määratud mitteabikõlblikud kulud kõigi toetatavate tegevuste puhul. Nõuannet kasutatakse nii erialaste küsimuste lahendamiseks kui erinevate toetuste taotlemise võimaluste kasutamiseks. Mitme toetuse puhul on lubatud taotleda ka toetuse taotlemisega seotud või investeringu tegemisega seotud ettevalmistavate kulude hüvitamist. Nõuandetoetuse puhul ei ole abikõlblikud riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisvahenditest antava muu toetuse taotlemiseks avalduse ja sellega seotud dokumentide koostamiseks osutatud nõuandeteenuse maksumus, kui see hüvitatakse või on hüvitatud selle toetuse või mõne teise toetuse raames. Peamiselt mõeldakse PRIA kaudu menetletavaid nii “Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse” 4. peatüki 1. jaos nimetatud

otsetoetuseid kui arengukava raames pakutavaid toetusvõimalusi. Abikõlblikud ei ole kulud, mille tegemiseks on kord juba toetust saadud, selline põhimõte on sätestatud nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 70 lõikes 7.

Lõige 7 punkt 8 sätestab täpsemad tingimused kasutatud seadme või kauba ostmise korral. Komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (*ELT L 368, 23.12.2006, lk 15–73*), artikli 55 alusel võivad kasutatud tehnika ostmise kulud olla abikõlblikud vaid põhjendatud juhtudel. Euroopa Liidu fondide üheks põhireeglilik on, et toetatav tegevus või investeeringuobjekt ei tohi olla varem toetust saanud. Määruse muudatuse eelnõus sätestatakse taotlejale kohustus küsida seadme või kauba müüjalt kinnitus, sellele et ei ole saadud toetust riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisvahenditest toetust või muud tagastamatut riigiabi. Müüja esitatud kinnitus peab sisaldama, et nimetatud seadme või kauba hind ei ületa selle turuväärtust ja ei ole uue samaväärse seadme hinnaga võrdne või sellest kõrgem. Kasutatud tehnika tingimuste kontrollimise hõlbustamiseks piiratakse kasutatud tehnika võimalikku vanust maksimaalselt nelja aastani.

Lõige 7 punkt 18 sätestab, et toetust ei ole võimalik taotleda kalandustoodete tootmise ja töötlemise (sh vesiviljeluse) alase nõuandeteenuse ostmise puhul.

Paragrahvis 6 sätestatakse nõuded hinnapakumise kohta. Nõuandesüsteemi toetust antakse mitmesuguste investeeringute tegemise puhul, mille väikese maksumuse tõttu ei ole põhjendatud ametlike võrdevate hinnapakumiste küsimine. Paragrahvis sätestatakse selliste väikeste investeeringute maksumuseks kuni 50 000 krooni ning lõigetes 3 ja 4 sätestatakse üldnõuded hinnapakumise läbipaistvuse ja otstarbekuse tagamiseks.

Taotlejal (nõuandekeskusel või koordineerival keskusel) tuleb esitada hinnapakumine vaid siis, kui ostetud teenuse või kauba maksumus ületab 3000 krooni. Administratiivselt ei ole mõistlik nõuda hinnapakumiste olemasolu, kui nõuandekeskus ostab väikevahendeid nagu näiteks erialakirjandus.

Nõuandesüsteemi toetuse taotleja ja hinnapakkuja ning nende osaniku, aktsionäri või juhatuse liikme vahelist seost ei kontrollita juhul, kui ostetud teenuse või kauba maksumus ei ületa 3000 krooni.

Hinnapakumine investeeringu tegemiseks ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes teise sarnase tegevuse ja investeeringuobjekti eest tasutava hinnaga. PRIA on õigus vajaduse korral võrrelda esitatud hinnapakumisi turuhindadega. Kui taotleja ei vali kõige odavamast hinnapakumist, peab ta tehtud valikut põhjendama.

Paragrahvis 7 sätestatakse nõuandetoetuse taotlemise korral toetuse määr ja piirmäär ühe põllumajandustootja kohta kalendriaastas ning maksimaalne nõuandesüsteemi toetuse suurus ühe nõuandekeskuse kohta.

Nõuandetoetust antakse taotleja ettevõtte, majandustegevuse või erametsa majandamise tulemuslikkuse parandamiseks kuni 75% abikõlblikest kuludest, nõuetele vastavuse nõuete järgimiseks ning töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas osutatud nõuandeteenuse puhul kuni 80% abikõlblikest kuludest, kuid mitte rohkem kui 20 000 krooni ühe taotleja kohta kalendriaastas ning mitte rohkem kui 600 krooni ühe nõuandeteenuse osutamiseks kulunud tunni (60 minutit) kohta. Kui nõuandeteenust osutab konsulent koos nõuandekeskusega lepingulises suhtes oleva

nõustajaga, kes ei oma konsulendi kutset, antakse nõuandeteenuse osutamiseks kulunud tunni (60 minutit) kohta toetust kuni 800 krooni.

Nõuandesüsteemi toetust saavad maakondade kohta tunnustatud nõuandekeskused ja koordineeriv keskus erinevates määrades vastavalt nende tegevuste ulatusele. Nõuandesüsteemi toetuse summa järk-järguline (proportsionaalne) vähenemine maksimaalselt viie aasta jooksul alates tegevuse alustamisest on sätestatud nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklis 25.

2005. aastal välja kuulutatud konkursi tulemusena tunnustas põllumajandusminister nõuandekeskused igas maakonnas. Nõuandekeskuse peamine ülesanne on olla piirkonnas kohaks, kust klient saab tänapäevast esmast teavet, sh trükiseid. Nõuandekeskus pakub lisaks nõuetele vastavuse alasele ja muule põllumajanduslikule nõustamisele tootjale laiemat teavet ja koolitusi, aitab leida vajalikku teavet ning mõista seaduseid ja regulatsioone, tutvustab ja levitab trükiseid ning korraldab infoüritusi.

Koordineeriv keskus peab tagama nõuandekeskuste pakutava teabe taseme ühtlustumise, konsulentide väljaõppe ja täienduskoolituse, korraldama tootjate vajaduste analüüsi ja selle tulemuste edastamise ning tellima või töötama välja nõuandetooteid kasutamiseks kogu põllumajandussektoris. Koordineeriv keskus organiseerib nõuandekeskustele riiklike meetmetega seotud teabe edastamist ja konsulentidele vajaliku teabe koondamist, samuti tagasiside ning metsanduslike, põllu- ja maamajanduslike infopäevade kalendri korrastamist.

Nõuandekeskuse töötaja ja liiklusvahendi soetamise kohta piirmäärade kehtestamisel lähtuti põhimõttest, et eraldatud vahendeid saab käsitada vaid hüvitisena taotlejale avaliku kohustuse täitmise eest. Toetuse raames on võimalik välja töötada üksikuid väikesemahulisi nõuandetooteid, mille ettevalmistamine ei nõua riiklikke ja laiaulatuslikke läbirääkimisi.

Lõigetes 4-6 sätestatud määrad tulenevad komisjoni vähese tähtsusega abi määrusest nr 1998/2006 ja Euroopa Komisjoni 17.12.2008 teatisest „Ajutine ühenduse riigiabi meetmete raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks” (ELT C 16, 22.01.2009, lk 1–9) punktist 4.2.2 e. See tähendab, määrade järgmiseks peab PRIA vähese tähtsusega abi andes kuni 2010.a lõpuni:

- 1) küsima abisaajatelt teavet kahe eelmise majandusaasta ja jooksva majandusaasta jooksul saadud vähese tähtsusega abi kohta (piirmäär 200 000 eurot (3,1 mln kr) kolme majandusaasta jooksul) ja piiratud summas saadud riigiabi kohta;
- 2) kontrollima, et ajavahemikus 1. jaanuarist 2008 – 31. detsembrini 2010 antud vähese tähtsusega abi ja piiratud summas riigiabi suurus koos uue vähese tähtsusega abiga ei ületaks 500 000 eurot (7 823 300 kr).

Paragrahvis 8 on sätestatud taotluse esitamine ja taotluse esitamise tähtaeg. Nõuandetoetuse taotlusi võetakse vastu igal aastal samal ajavahemikul 2. jaanuarist kuni 30. novembrini.

Nõuandetoetuse taotlusi võetakse vastu kuni 95% ulatuses nõuandetoetuse jaoks eelarveaastaks määratud summast ning sellel ajal esitatud taotlusi ei hinnata, kõik nõuetele vastavad taotlused rahuldatakse. Ülejäänud toetusraha kasutamiseks kuulutatakse taotluste vastuvõtmise aeg välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning selle aja jooksul esitatud taotlusi hinnatakse §-de 13 ja 14 alusel.

Nõuandetoetuse taotluse võib esitada kolmel viisil: viia isiklikult PRIA piirkondlikusse büroosse, saata postiga või esitada riigi infosüsteemide andmevahetuskihi (e-PRIA) kaudu. Nõuandetoetuse taotlemisel e-PRIA kaudu esitab taotleja avalduse elektrooniliselt ning säilitab taotlemisega seotud dokumente kontrollimiseks taotleja juures kohapeal.

Lõikes 6 on sätestatud, et nõuandesüsteemi toetuse taotlemiseks ettenähtud dokumentide esitamise tähtaja kuulutab välja PRIA, avaldades dokumentide esitamise tähtaja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Paragrahvis 9 on sätestatud nõuandetoetuse taotlusele esitatavad nõuded. Taotleja esitab lisaks taotlusele nõuandeteenuse eest tasumist tõendavad dokumendid.

Taotleja ei pea esitama isikut tõendava dokumendi ära kirja. Dokumendid maakasutuse tõendamiseks esitab vaid taotleja, kes ei ole maa omanik ja kellele PRIA ei ole eelmisel kalendriaastal pindalaga seotud toetust määranud. Pindalaga seotud toetuseks loetakse toetus, mille määramisel kontrollitakse nõutud maaressursi olemasolu, sealhulgas ühtne pindalatoetus, otsetoetus, ebasoodsamate piirkondade toetus, põllumajanduslik keskkonnatoetus, elatustalude kohanemise toetus jt.

Lõige 1 punkt 5 sätestab, et taotleja peab esitama PRIAle ära kirja dokumendist, mis tõestab töötervishoiuteenuse osutaja ja nõuandekeskuse vahelist koostööd, kui teenus on osutatud „Töötervishoiu ja tööohutuse seaduses“ sätestatud töötervishoiuteenuse valdkonnas. Esitatud võib olla nii nõuandekeskuse ja töötervishoiuteenuse osutaja vahelise lepingu ära kiri kui muu just nõuandetoetuse taotluse jaoks esitatava dokumendi ära kiri.

Nõuandeteenuse osutamisel kaasatud nõustaja nimi peab olema märgitud nõuandekeskuse poolt taotlejale esitatud arvel või arve-saatelehel.

Nõuandeteenuse osutamisel mittemeditiinilises töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas töötervishoiuteenuse osutaja nimi peab olema märgitud tema poolt taotlejale esitatud arvel või arve-saatelehel.

Kontrollimaks § 7 lõigetes 4-6 sätestatud vähese tähtsusega abi ja riigiabi piirmäärasid esitab nõuandetoetust taotlev isik, kes taotleb nõuandetoetust erametsa majandamise tulemuslikkuse parandamiseks, teatise PRIAle vastavalt lõike 2 punktile 6 talle jooksva majandusaasta ja kahe eelneva majandusaasta jooksul antud vähese tähtsusega abi kohta. Teatis esitatakse vastavalt rahandusministri 22. aprilli 2004. a määruse nr 80 „Vähese tähtsusega abi teatise esitamise kord ja vorm“ lisas toodud vormile. Lisaks esitatakse vastavalt lõike 2 punktile 7 määruse lisas 4 toodud teatis ühisturuga kokkusobiva piiratud summas antava riigiabi kohta. Määrade järgimist on kirjeldatud täpsemalt seletuskirjas § 7 juures.

Lõikes 5 on sätestatud, et nõuandetoetuse taotlemisel e-PRIA kaudu esitab taotleja nõuandeteenuse eest tasumist tõendava maksekorralduse elektrooniliselt. Selleks lisatakse eraldi dokumendina lisa 1 kohase avalduse juurde vastava arve või arve-saatelehe tasumisel internetipanga kaudu ülekande salvestis.

Paragrahvis 10 on sätestatud nõuandesüsteemi toetuse taotlusele esitatavad nõuded. Peamiseks esitatavaks dokumendiks on avaldus, milles näidatakse ära toetuse kasutamise eelarve.

Sarnaselt § 9 lõike 2 punktidele 6 ja 7 esitab nõuandekeskus vastavad vähese tähtsusega abi ja riigiabi teatised, millest on täpsemalt kirjeldatud § 9 ja § 7 juures.

Paragrahvis 11 on sätestatud makseagentuuri (PRIA) tegevus taotluse vastuvõtmisel.

Paragrahvis 12 on sätestatud taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimine. PRIA on õigus kasutada taotleja esitatud andmete kontrollimiseks ja võrdlemiseks teiste riiklike registrite andmeid „Halduskoostöö seaduse” 3. peatüki alusel. Taotleja ja taotlus vastavad nõuetele, kui on täidetud kõik määruses sätestatud nõuded, ei esine “Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse” § 62 lõigetes 2 ja 4 nimetatud asjaolusid (valeandmete esitamine, menetluse mõjutamine, kontrolli takistamine jmt) ning kui kõik omavahel võrreldavad andmed on samased.

Paragrahvides 13 ja 14 on toodud taotluse hindamise üldine kord ja taotluste paremusjärjestuse moodustamine ning nõuandetoetuse taotluse hindamise kriteeriumid. Enamasti taotlusi ei hinnata ja rahuldatakse kõik nõuetele vastavad taotlused.

Kui nõuandetoetuse taotlusi on vastu võetud 95% ulatuses eelarveaastaks nõuandetoetuse jaoks määratud eelarvest, hindab PRIA taotlusi punktisüsteemi alusel, mille kohaselt on võrdsete punktisummade korral eelistatud taotlejad, kellele on määratud suuremas mahus põllumajanduslikke otsetoetusi ehk kelle tegevus võib olla suurema keskkonnamisriskiga. Nimetatud eelise rakendamise kohustuslikkus on sätestatud nõukogu määruse (EÜ) nr 73/2009 artiklis 12. Rohkem hindepunkte saab taotlus, mille on esitanud noor põllumajandustootja või taotleja, kes on saanud „Eesti maaelu arengukava 2007—2013” alusel poolloodusliku koosluse hooldamise toetust, Natura 2000 toetust, põllumajanduslikku keskkonnatoetust või ebasoodsama piirkonna toetust. Kokku on ühel taotlejal võimalik saada kuni 28 punkti.

Paragrahvis 15 sätestatakse taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmisega seonduv.

Otsus nõuandetoetuse taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta tehakse avalduse ja maksedokumentide korraga esitamise tõttu 50 tööpäeva jooksul arvates taotluse vastuvõtmise päevast. Toetuse väljamaksmiseks ei pea taotleja esitama lisadokumente, seega tehakse toetuse väljamaksmise otsus üldjuhul taotluse rahuldamise otsusega samal ajal.

Otsus nõuandesüsteemi taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta tehakse 50 tööpäeva jooksul alates taotluse esitamise tähtpäevast. Vajaduse korral võib PRIA mõlema toetuse taotluse otsuse tegemise tähtaega põhjendatud juhtudel pikendada kuni 90 tööpäevani.

Tehtud otsused avalikustatakse „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse” § 11 lõike 2 ja § 92 alusel. Tehtud otsuse kohta saadetakse taotlejale 10 tööpäeva jooksul teade ning teave toetuse saamise kohta avaldatakse PRIA veebilehel.

Paragrahvis 16 on sätestatud taotleja kohustus teavitada PRIA oma andmete muutumisest ning küsida nõusolekut taotlusel märgitud tingimuste muutmiseks (tegevuse või investeeringuobjektiga seotud muudatused, toetuse saamise või toetuse kasutamise seotud muud asjaolud, mille tõttu ei ole toetuse taotluses esitatud andmed enam täielikud või õiged).

Paragrahvis 17 sätestatakse nõuded nõuandesüsteemi toetuse saajale.

Nõuandesüsteemi toetuse saaja võib esitada tegevuse elluviimist tõendavad dokumendid kuni neljas osas ühe taotluse kohta ehk neljas etapis. Tegevuse elluviimist tõendavaid dokumente saab esitada kahe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Nõuandesüsteemi toetuse väljamaksmiseks esitatakse vormikohane kuluaruanne ning kulutusi tõendavate dokumentide ärakirjad.

Lõikes 3 sätestatakse nõuandesüsteemi toetusega kaasneva kohustuse pikkus ehk kohustus säilitada ja kasutada sihipäraselt toetuse abil soetatud investeeringuobjekti vähemalt viie aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest. Sellekohane nõue on kirjeldatud nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklis 72.

Lõik 4 sätestab, et nõuandesüsteemi toetuse saajal nõuandekeskusel on võimalik üle anda enda kohustused tegevuse lõpetamise tõttu teisele nõuandekeskusele.

Lõik 5 sätestab, et nõuandesüsteemi toetuse saajal koordineerival keskusel on võimalik üle anda enda kohustused tegevuse lõpetamise tõttu teisele koordineerivale keskusele.

Paragrahv 18 on sätestatud tegevuse elluviimist tõendavate dokumentide esitamine.

Paragrahv käsitleb nõuandesüsteemi toetuse väljamaksmiseks esitatavate dokumentide esitamist, kuna nõuandetoetuse taotlus esitatakse pärast nõuandeteenuse saamist ning kulutusi tõendavad dokumendid on loetletud §-s 9.

Nõuandesüsteemi toetuse väljamaksmiseks esitatakse ära kirjad kuludega seotud arvetest või arve-saatelehtedest koos nende tasumist tõendavate dokumentidega. Lisaks esitatakse nõuandekeskuse kontoriruumi parendamise puhul ära kiri tööde tegemise aktist, palgakulude arvestusega seotud dokumendid, ära kiri töö-, tööettevõtu- või muust lepingust ning töötaja lähetuskulusid tõendavast dokumendist. Lõigetes 2 ja 3 sätestatakse nõuded tegevuse elluviimist tõendavate dokumentide kohta kapitalirendi (liisingu) puhul.

Lõikes 5 sätestatakse, et taotluse menetlemise aja kokkuhoiu huvides võib taotleja esitada juba osaliselt või täielikult elluviidud tegevusega seotud dokumendid koos taotlusega.

Paragrahv 19 on sätestatud toetuse maksmise või sellest keeldumise kord. PRIA otsustab nõuandetoetuse maksmise sellise aja jooksul, et oleks võimalik toetusraha kanda toetuse saaja arvelduskontole 50 tööpäeva jooksul arvates §-s 9 nimetatud nõuetekohaste dokumentide saamisest. PRIA otsustab nõuandesüsteemi toetuse maksmise sellise aja jooksul, et oleks võimalik toetusraha kanda toetuse saaja arvelduskontole kolme kuu jooksul arvates §-s 18 nimetatud nõuetekohaste dokumentide saamisest.

Toetust ei maksta Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse⁷ § 62 lõikes 5 sätestatud juhtudel: kui on selgunud toetuse rahuldamata jätmise alused või kui toetuse saaja ei ole täitnud toetuse saamise eelduseks olevaid tingimusi, sh toetuse saaja ei ole abikõlbliku kulutuse või selle osa eest tasunud või ei ole esitanud nõuetekohaseid tegevuse elluviimist tõendavaid dokumente, kui tehtud kulutus ei ole abikõlblik, kui tegevus ei vasta arengukava 5. peatüki meetmes 1.3 nimetatud eesmärkidele või määruuses sätestatud nõuetele, toetuse saaja on jätnud järelevalve käigus tehtud ettekirjutuse tähtpäevaks kõrvaldamata.

Toetus nõutakse ja makstakse tagasi nõukogu määruse (EÜ) nr 1689/2005 artikli 72 ning „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse” § 99 lõigete 1, 2 ja 3 alusel.

Tehtud otsused avalikustatakse „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse” § 11 lõike 2 ja § 92 alusel. Teave toetuse saamise kohta avaldatakse PRIA veebilehel.

Paragrahvis 20 käsitletakse toetuse taotlemisega seotud andmete säilitamist, kohustades PRIAt säilitama taotlusi ning neile lisatud dokumente kuni 2025. aasta lõpuni.

Paragrahvis 21 on toodud rakendussätted.

Seoses „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse” (RT I 2004, 24, 163; 2009; 34, 224) kehtetuks tunnistamisega tunnistatakse kehtetuks ka nimetatud seaduse alusel kehtestatud põllumajandusministri 9. novembri 2007 määrus nr 127 „Nõuandetoetuse ja nõuandesüsteemi toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord” (RTL 2007, 87, 1459; 2009, 20, 252).

Lõikes 2 täpsustatakse, st nõukogu määruse (EÜ) nr 73/2009 artiklites 5 ja 6 ning II ja III lisa alusel kohustuslike majandamisnõuete ning heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste nõuete osas osutatakse § 4 lõike 1 punktis 1 nimetatud nõuandeteenust arengukava lisas 3 toodud kohustuslike majandamisnõuete ning heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste järgimiseks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vastab nõukogu määrusele (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 277, 21.10.2005, lk 1–40), nõukogu määrusele (EÜ) nr 73/2009, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames põllumajandustootjate suhtes kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 1290/2005, (EÜ) nr 247/2006, (EÜ) nr 378/2007 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1782/2003 (ELT L 30, 31/01/2009, lk 16–99), komisjoni määrusele (EÜ) nr 1974/2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 15–73), ning komisjoni määrusele (EÜ) nr 1975/2006, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad kontrollimenetluse rakendamise ja maaelu arengu toetusmeetmete nõuetele vastavuse kohta (ELT L 368, 23.12.2006, lk 74–84).

4. Määruse mõjud

Eelnõu vastuvõtmine annab võimaluse osaliselt hüvitada individuaalse nõuandeteenuse maksumus, mis motiveeriks põllumajandustootjaid ja erametsa valdajaid enda majandustegevuse arendamiseks vajalike teadmiste omandamiseks kasutama kutsekvalifikatsiooniga konsulenti.

Nõuandekeskusele toetuse võimaldamine tagab nõuandesüsteemi arengu vajalike teenuste sisseadmiseks eriti Euroopa Liidu poolt kohustusliku nõuetele vastavuse valdkonnas.

Nõuandetoetuse ja nõuandesüsteemi toetuse koosmõju tulemuseks on esiteks konsulentide jätkuv koondumine nõuandekeskusteks (kuna toetuse objektiks on vaid nõuandekeskusega seotud konsulendi poolt kliendile osutatud nõuanne), teiseks nõuandekeskuste ja nõuandesüsteemi tugevnemine (nõuandesüsteemi toetuse kaudu).

5. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused

Toetuse raames antavaid investeeringutoetusi kaasrahastab Euroopa Liit.

Nõuandetoetusest ja nõuandesüsteemi toetusest finantseerib 75% ulatuses Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond (EAFRD) ning 25% ulatuses Eesti riik riigieelarvest.

Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused on ette nähtud arengukavas ning "2010. aasta riigieelarve seaduses".

Määruse kehtestamine ei too kaasa lisakulutusi riigieelarve vahenditest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on saadetud kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile ning Siseministeeriumile õigusaktide eelnõude kooskõlastamise elektroonilise infosüsteemi e-Õigus kaudu.

Keskkonnaministeerium, Sotsiaalministeerium ning Siseministeerium ei ole Vabariigi Valitsuse 11. juuni 1996. a määruse nr 160 „Vabariigi Valitsuse reglemendi kinnitamine punkti 253 kohaselt ettenähtud tähtjaks eelnõude kooskõlastamise infosüsteemi kandnud kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult nõustumata jätmise kohta ning ei ole taotlenud tähtaja pikendamist ega teatanud sellest ning seetõttu loetakse eelnõu heakskiidetuks.

Rahandusministeerium kooskõlastasid eelnõu märkustega. Arvestatud märkuste põhjal täpsustati kas määruse või seletuskirja sõnastust. Mitteamvestatud on järgmise Rahandusministeeriumi märkusega:

Paragrahv 15 soovitage täiendada uue lõikega järgmises sõnastuses: "Paragrahvi 3 lõikes 1 nimetatud isiku, kes taotles nõuandetoetust § 2 lõikes 2 nimetatud tegevuse kohta, ning paragrahv 3 lõikes 2 nimetatud nõuandekeskuse taotluse rahuldamise otsuses sätestab PRIA muuhulgas asjaolu, et toetus on vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EÜ) nr 1998/2006 mõistes".

Nimetatud ettepanekut ei ole arvestatud, kuna tulenevalt komisjoni määruse (EÜ) nr 1998/2006 artiklit 3 lõikest 1 teavitab liikmesriik toetuse taotlejat, kellele ta kavatseb vähese tähtsusega abi anda asjaolust, et antava abi puhul on tegemist vähese tähtsusega abiga. Põllumajandusministeerium leiab, et ei ole vajadust EL õigusaktis sätestatud taasesitada, sest komisjoni määrus on otsekohalduv.

Ants Noot
Kantsler

